

УДК [930.253:929.53](477.41)

Г. В. БОЙКО*

**ПОСІМЕЙНИЙ СПИСОК ШЕВЧЕНКІВ З РЕВІЗЬКОЇ КАЗКИ
КИЇВСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ ЗВЕНИГОРОДСЬКОГО ПОВІТУ
с. КИРИЛІВКИ**

Публікується посімейний список Шевченків з Ревізької казки Київської губернії Звенигородського повіту с. Кирилівки з даними про сім'ю Тараса Шевченка та зазначається характеристика його унікальності.

Ключові слова: Тарас Шевченко; видатний український поет, прозаїк; ревізія; ревізька казка; посімейний список; Державний архів Київської області.

До Державного реєстру національного культурного надбання України у 2010 р. віднесено документ, що зберігається у Державному архіві Київської області (далі – Держархів Київської обл.) – Ревізьку казку Київської губернії Звенигородського повіту с. Кирилівки, в якому містяться дані про сім'ю Тараса Шевченка.

Посімейний список Шевченків, де, зокрема, й зазначений дворічний Тарас – майбутній видатний український поет, письменник – датовано 09 березня 1816 р.¹ Цей документ, розміщений на цупкому папері формату А2 у рукописному вигляді, віднесено до унікальних за критерієм змісту.

Ревізькі казки як особливий вид історичного облікового документа виникли за указом Петра I від 26 листопада 1718 р. Ним започатковано податкову реформу, коли подвірне оподаткування було замінено подушним. За одиницю перепису брали “ревізьку душу”, яка вважалась платником податків аж до наступної ревізії, незважаючи на можливу зміну соціального статусу, рекрутство або смерть. Відповідно до нової системи оподаткування була прийнята і нова форма обліку населення – так звані ревізії (“подушний перепис”)².

Ревізькі казки містили дані про чисельність населення, його географічне місцеперебування, стать, національність, соціальний статус, сімейний стан особи тощо. Оформлені вони були у вигляді книги або зошита.

Ревізія здійснювалася поетапно, на кожному з яких і виникали певні види облікових документів. Щодо ревізьких казок слід зауважити, що це первинний матеріал ревізій, дані яких систематизуються, узагальнюються та піддаються ретельній перевірці (саме тому і назва перепису – “ревізія”). Вони подавалися до місцевих органів влади (волосні правління, ратуші, потім міські думи). У період з 1719 по 1858 рр. було проведено 10 ревізій, кожна з яких тривала кілька років³.

* *Бойко Галина Василівна* – заступник директора-головний зберігач фондів Державного архіву Київської області.

РЕВИЗСКАЯ СКАЗКА.				
1816 года <i>Марта 19</i> дня <i>Киевской</i> Губернии <i>Звенигородского</i> уезда <i>с. Кирилівки</i>				
Семья.	Мужской полъ	По послѣдней ревизии состо- ло и послѣ своей прѣбыло.	Изъ этого убыло.	Новѣ на лицо.
№	<i>Премъвне</i>	Лѣтъ.	Когда имен- но.	Лѣтъ.
32	<i>Иванъ Андреаычъ Шенюке</i>			59
	<i>Ирина Андреевна терема</i>			+
	<i>дѣти сына Григорія</i>			30
	<i>Григорій Николаевичъ</i>			5
	<i>Михайло</i>			2
	<i>Марія</i>			
	<i>Ирина Андреевна сына</i>			
	<i>Емельяна</i>	22		26
	<i>Иванъ Андреаычъ сына</i>			
	<i>Ваня</i>	19		23
	<i>Авдѣя Андреевна терема</i>			
	<i>дѣти сына Степанъ</i>	15		19
33	<i>Иванъ Савинъ Реветиленко</i>	33		37
	<i>Иванъ Савинъ сына</i>			
	<i>Андрей</i>	13		17
	<i>Иванъ</i>	3		7
	<i>Миронъ</i>	1		5
	<i>Иванъ Савинъ братъ</i>			
	<i>Иванъ Савинъ Реветиленко</i>	23		
	<i>Иванъ Иванъ сына Степанъ</i>	2		
	<i>Владимиръ</i>			
	<i>Владимиръ</i>			
34	<i>Михайло Григоріевичъ Ко</i>	22		26
	<i>Василько Григоріевичъ</i>			
	<i>Франъ Радичевъ Григо</i>			
	<i>Радичевъ Кошаревко</i>	20		24

Посімейний список Шевченків з Ревізької казки Київської губернії
Звенигородського повіту с. Кирилівки.
Держархів Київської обл., ф. 280, оп. 2, спр. № 314, арк. 11 зв.

12

РЕВИЖСКАЯ СКАЗКА.

1861 года *Мартъ 9* дня *Кирилковъ* Губерніи
Звенигородскаго уезда *села Кирилковскаго*

Семья.	ЖЕНСКОЙ ПОЛЪ.	Во временной статухъ.	Нашъ на лицо.
№.	<i>Преставленки</i>	Съ котораго времени.	Лѣтъ.
22	<i>Мавра Авереева жена Марфа</i> <i>Ееже снъ Гавриилъ дѣтъ Евдокимъ</i> <i>Ееже снъ Григорій дѣтъ Григорій</i> <i>Григорій Филипповъ (жена Свѣтлана)</i> <i>Ееже дѣтъ Скотинина</i>		50 11 12 30 12
	<i>Евдѣя Ивановна жена Матвѣя</i> <i>Ееже дѣтъ Готманъ</i> <i>Сара Павлова жена Сарк</i> <i>Ееже дѣтъ Параскева</i>		20 1 19 1
23	<i>Мавра Савина жена Евросимъ</i> <i>Ееже дѣтъ Марина</i> <i>Анна</i> <i>Умила</i>		10 13 10 1
	<i>Мавра Савина жена Косма</i> <i>Ееже дѣтъ Параскева</i>	<i>Которыи изъ Косма и Параскева 1857 года</i>	
24	<i>Анна Григорьевна жена Марфа</i>		22

Посемейний список Шевченків з Ревизької казки Київської губернії
 Звенигородського повіту с. Кирилівки.
 Держархів Київської обл., ф. 280, оп. 2, спр. № 314, арк. 11 зв.

Слід враховувати, що жодна ревізія не охоплювала всіх верств населення. Від обліку були звільнені такі соціальні групи: дворяни, держслужбовці, домашні вчителі, донські, чорноморські та ін. козаки, особи з поштового та театрального відомств, майстри казенних заводів, а також учені, медики з академічними ступеннями.

Також відомо, що під час двох перших ревізій та ревізії 1811 р. враховувалися тільки особи чоловічої статі із зазначенням віку, а починаючи з третьої ревізії враховувалося і жіноче населення. Вже з сьомої ревізії (1816 р.) започатковується нова, більш проста форма ревізьких казок – записи ведуться посімейно та містять такі дані: рік, місяць, число подачі документа, назву губернії, повіт, село, власника кріпосного селища, села, графу з номером сім'ї, цифри складу родини “за останньою ревізією”, число і склад “вибулих і прибулих” осіб, тимчасово відсутніх і підсумкові дані “нині в наявності”. У кінці зазначено підписи відповідальних осіб.

У казку записувалася одна родина за іншою: на лівій половині аркуша – чоловіки, на правій – жінки⁴.

Нині одним із найактуальніших джерел для генеалогічних досліджень є ревізькі казки – документи поіменного перепису податного населення Російської імперії. Дані, які містяться в ревізьких казках, дають можливість одержати необхідну інформацію щодо предків, ступеня спорідненості, сімейного стану, підтвердження соціального статусу особи протягом вищезгаданого історичного періоду тощо.

¹ Державний архів Київської області (далі – Держархів Київської обл.), ф. № 280, оп. 2, спр. № 314, арк. 11 зв.

² *Ірина Лукомська*. Пошук родичів: самостійно та за гроші : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://life.pravda.com.ua/travel/2009/10/5/28127/>

³ Генеалогія, історія сім'ї, архівний пошук : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.1archiveonline.com/>

⁴ Держархів Київської обл., ф. № 280, оп. 2, спр. № 314, арк. 11 зв.

Публикується посемейный список Шевченко с ревизской сказки Киевской губернии Звенигородского уезда с. Кирилówki со сведениями о семье Тараса Шевченко и указывается характеристика его уникальности.

Ключевые слова: Тарас Шевченко; выдающийся украинский поэт; прозаик; ревизия; ревизская сказка; посемейный список; Государственный архив Киевской области.

The is published the Shevchenko's family list on the source "Reviz'ka kazka" of Kyrylivka village of Kyiv province, Zvenyhorod County, wich contains data about the family of Taras Shevchenko. The author highlight the uniqueness of Taras Shevchenko.

Keywords: Taras Shevchenko; the outstanding Ukrainian poet; novelist; audit; Reviz'ka kazka; family list; the State Archives of Kyiv region.